

Nieuwsbrief

Cultuurgooederen Tweede Wereldoorlog

In deze *Nieuwsbrief* informeren wij u over activiteiten van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) op het gebied van cultuurgooederen die in Nederland voor of tijdens de Tweede Wereldoorlog geroofd, geconfisqueerd of onder dwang verkocht zijn. Ook verwijzen wij naar interessante informatie van de organisaties waarmee we nauw samenwerken, zoals de Restitutiecommissie en het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies.

Documentaire Roofkunst & Restitutie

De Restitutiecommissie adviseert over de teruggave van geroofde of onvrijwillig verloren cultuurgooederen. Ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van de commissie is de documentaire [Roofkunst & Restitutie](#) uitgebracht. Deze laat aan de hand van twee voorbeelden zien hoe de commissie werkt en hoe de adviezen tot stand komen. Nabestaanden van Joseph Gosschalk en Herbert Gutmann delen daarin hun verhaal.

Intensivering herkomstonderzoek 2022-2026

Komende jaren verricht de RCE aanvullend herkomstonderzoek naar de gehele NK-collectie (Nederlands Kunstbezit-collectie). Deze collectie bestaat grotendeels uit objecten die na de Tweede Wereldoorlog zijn gerecupereerd uit Duitsland en die niet direct konden worden teruggegeven aan de rechtmatige eigenaren. Sindsdien zijn ze in beheer van de Nederlandse Staat. Het doel is om de herkomst van alle objecten in de NK-collectie completer in beeld te krijgen. Het streven is ook om (erfgenamen van) de oorspronkelijke eigenaren op te sporen zodat zij een verzoek tot teruggave kunnen indienen.

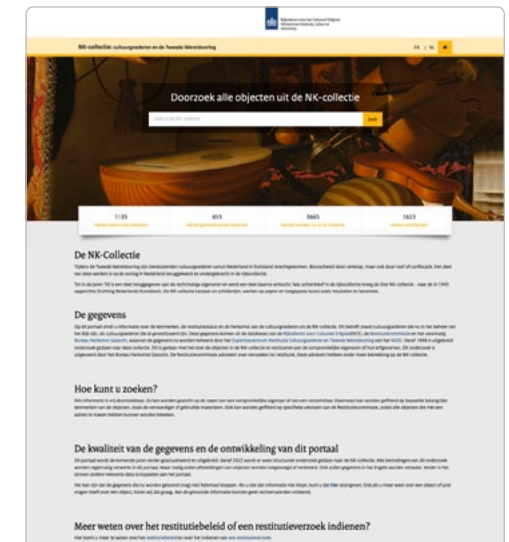
meer over het herkomstonderzoek, de NK-collectie en het restitutiebeleid. Het verscheen in het [Tijdschrift van de RCE](#).

In het artikel [Kunstwerk zoekt erfgenaam](#) leest u

NK-collectie online

Sinds 2021 verzamelt en ontsluit de RCE alle beschikbare informatie over objecten uit de NK-collectie via het woz.collectienederland.nl. Op dit portaal vindt u informatie over de kenmerken, de restitutiestatus en de herkomst van deze objecten die nu in beheer van het Rijk zijn. Ook vindt u hier de cultuurgooederen uit de NK-collectie die sinds 2000 gerestitueerd zijn. Deze gegevens komen uit de databases van de [Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed](#) (RCE), de [Restitutiecommissie](#) en het voormalig [Bureau Herkomst Gezocht](#). De komende jaren werkt de RCE aan het verder uitbreiden en verbeteren van de data in dit portaal.

Nieuwe staatssecretaris maakt kennis

Eind maart kreeg de in januari aangetreden staatssecretaris van Cultuur en Media, Gunay Uslu, een uitgebreide toelichting op het restitutiebeleid door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Restitutiecommissie en het Expertisecentrum Restitutie (ECR) van het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies. De staatssecretaris kreeg een goed beeld van het belang van structureel herkomstonderzoek en de waarde ervan voor de teruggave aan rechthebbende erfgenamen. Het bezoek vond plaats in het [CollectieCentrum Nederland](#), waar een groot deel van de objecten uit de NK-collectie bewaard wordt.

v.r.n.l. Jacob Kohnstamm (voorzitter van de Restitutiecommissie) en Gunay Uslu (staatssecretaris Cultuur en Media) krijgen uitleg door Zeph Benders (RCE)

Archieven, ongekend belangrijk

In 2017 werd een familiearchief afgeleverd bij de balie van het Joods Museum in Amsterdam.

Landschap, geschilderd door A.H. von Stadler NK3278

Dit archief van de familie Adelsberger-Isay bevat persoonlijke en zakelijke documenten, ook over de verkoop van schilderijen tijdens het naziregime (1933-1945). Voor de familie was het bijzonder om dit voor hen onbekende archief in te zien. Het leidde bovendien tot een verzoek aan de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap om alsnog tot teruggave over te gaan van twee schilderijen uit de NK-collectie van de kunstenaar A.H. von Stadler. Een eerder verzoek in 2009 werd afgewezen omdat toen niet vastgesteld kon worden wie de eigenaar was voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. In het hervonden archief werd dit duidelijk, waarna de Restitutiecommissie het advies gaf tot teruggave aan de erven Isay.

Bekijk hun verhaal in de [video Restitutie in beeld](#) of lees [het advies](#).

CollectieCentrum Nederland (CC NL) in Amersfoort

Rivierlandschap met ruïne en stad in de verte, ca. 1700, geschilderd door Dionys Verburg, NK2395. Momenteel wordt de herkomst van het schilderij onderzocht. Het wacht nog op teruggave.

Vragen of een verzoek indienen?

Bent u op zoek naar informatie over restitutie of de NK-collectie? De RCE is het eerste aanspreekpunt voor mogelijke rechthebbenden en collectiebeheerders voor vragen over restitutiebeleid, procedures en herkomstonderzoek om het indienen van een restitutieverzoek te vergemakkelijken. Onderzoekers kunnen advies vragen over het doen van herkomstonderzoek en doorverwezen worden naar beschikbare archieven en organisaties die daarbij behulpzaam kunnen zijn. Informatie ontsluiten wij onder ander via onze [website](#). Hier leest u ook hoe u een restitutieverzoek kunt indienen.

Belanghebbenden, musea, onderzoekers, studenten en andere geïnteresseerden met vragen kunnen mailen naar restitutie@cultureelerfgoed.nl.

Wij helpen u graag.

Abonneren

Wilt u op de hoogte blijven van ontwikkelingen op het gebied van Cultuurgoederen Tweede Wereldoorlog en restitutie? U kunt zich [hier aanmelden](#) voor de Nieuwsbrief.